

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (ósma izba)

z dnia 3 września 2020 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Transport lotniczy – Rozporządzenie (WE) nr 261/2004 – Artykuły 5 i 9 – Ciężący na przewoźniku lotniczym obowiązek zapewnienia zakwaterowania pasażerom odwołanego lotu – Szkoda poniesiona przez pasażera podczas pobytu w hotelu świadczącym usługę zakwaterowania – Możliwość powołania się na odpowiedzialność przewoźnika lotniczego za niedbalstwo, którego dopuścił się personel hotelu

W sprawie C-530/19

mającej za przedmiot wnioszek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Oberster Gerichtshof (sąd najwyższy, Austria) postanowieniem z dnia 17 czerwca 2019 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 11 lipca 2019 r., w postępowaniu:

NM, działając w charakterze syndyka masy upadłości spółki NIKI Luftfahrt GmbH

przeciwko

ON,

TRYBUNAŁ (ósma izba),

w składzie: L.S. Rossi, prezes izby, A. Prechal (sprawozdawczyni), prezes trzeciej izby, F. Biltgen, sędzia,

rzecznik generalny: P. Pikamäe,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu ON – E. Sommeregger, Rechtsanwalt,
- w imieniu rządu niemieckiego – J. Möller, M. Hellmann i E. Lankenau, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu niderlandzkiego – K. Bulterman i C.S. Schillemans, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej – N. Yerrell i G. Braun, w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

* Język postępowania: niemiecki.

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 9 ust. 1 lit. b) rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 295/91 (Dz.U. 2004, L 46, s. 1).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy NM, w charakterze syndyka masy upadłości spółki NIKI Luftfahrt GmbH, przewoźnika lotniczego, a ON, w przedmiocie żądania odszkodowania wniesionego przez tę ostatnią tytułem naprawienia szkód poniesionych przez nią na terenie hotelu, w którym ów przewoźnik zakwaterował ją w następstwie odwołania lotu.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Motywy 1, 2, 13 i 19 rozporządzenia nr 261/2004 stanowią:
  - „(1) Działanie [Unii] w dziedzinie transportu lotniczego powinno mieć na celu, między innymi, zapewnienie wysokiego poziomu ochrony pasażerów. Ponadto powinno się w pełni zwracać uwagę na ogólne wymogi ochrony konsumentów.
  - (2) Odmowa przyjęcia na pokład i odwołanie lub duże opóźnienie lotów powodują poważne problemy i niedogodności dla pasażerów.

[...]

  - (13) Pasażerowie, których loty zostały odwołane, powinni mieć możliwość otrzymania zwrotu należności z[a] ich bilety albo oferty zmiany trasy podróży na satysfakcjonujących warunkach, a w czasie oczekiwania na późniejszy lot powinni zostać otoczeni należyłą opieką.

[...]

  - (19) Obsługujący przewoźnicy powinni zaspokoić szczególne potrzeby osób o ograniczonej możliwości poruszania się oraz wszystkich osób im towarzyszących”.
- 4 Artykuł 1 ust. 1 tego rozporządzenia przewiduje:

„Niniejsze rozporządzenie przyznaje, na warunkach wymienionych poniżej, minimalne prawa dla pasażerów w następujących sytuacjach:

[...]

  - b) odwołania ich lotu;

[...]”.

5 Artykuł 2 omawianego rozporządzenia stanowi:

„Do celów niniejszego rozporządzenia:

[...]

i) »osoba o ograniczonej możliwości poruszania się« oznacza każdą osobę, której możliwość poruszania się jest ograniczona podczas korzystania z transportu z powodu jakiejkolwiek fizycznej niepełnosprawności (zmysłowej lub ruchowej, stałej lub czasowej), upośledzenia umysłowego, wieku lub każdej innej przyczyny niepełnosprawności, a której sytuacja wymaga specjalnej uwagi i przystosowania do potrzeb takiej osoby usług dostępnych dla wszystkich pasażerów;

[...]”.

6 Zgodnie z brzmieniem art. 5 ust. 1 rozporządzenia nr 261/2004:

„W przypadku odwołania lotu pasażerowie, których to odwołanie dotyczy:

[...]

b) otrzymują pomoc od obsługującego przewoźnika lotniczego, zgodnie z art. 9 ust. 1 lit. a) i art. 9 ust. 2, jak również, w przypadku zmiany trasy, gdy racjonalnie spodziewany czas startu nowego lotu ma nastąpić co najmniej jeden dzień po planowym starcie odwołanego lotu, pomoc określoną w art. 9 ust. 1 lit. b) i c); oraz

[...]”.

7 Artykuł 9 rozporządzenia, zatytułowany „Prawo do opieki”, stanowi:

„1. W przypadku odwołania do niniejszego artykułu pasażerowie otrzymują bezpłatnie:

[...]

b) zakwaterowanie w hotelu w przypadku:

– gdy występuje konieczność pobytu przez jedną albo więcej nocy, lub

[...]

2. Ponadto pasażerom bezpłatnie przysługują dwie rozmowy telefoniczne, dwa dalekopis[y], dwie przesyłki faksowe lub e-mailowe.

3. Stosując niniejszy artykuł, obsługujący [lot] przewoźnik lotniczy powinien zwracać szczególną uwagę na potrzeby osób o ograniczonej możliwości poruszania się i wszelkich osób im towarzyszących, jak również na potrzeby dzieci podróżujących bez dorosłych opiekunów”.

8 Artykuł 12 omawianego rozporządzenia, zatytułowany „Dalsze odszkodowanie”, stanowi w ust. 1:

„Niniejsze rozporządzenie nie narusza praw pasażerów do dochodzenia dalszego odszkodowania. Odszkodowanie na podstawie niniejszego rozporządzenia może zostać potrącone z takiego odszkodowania”.

Prawo austriackie

- 9 Paragraf 1313a austriackiego Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (ogólnego kodeksu cywilnego) ma następujące brzmienie:

„Kto jest zobowiązany do świadczenia wobec innej osoby, ponosi wobec niej odpowiedzialność za winę swojego ustawowego przedstawiciela oraz osób, którymi posługuje się w celu wykonania [ciążącego na nim] zobowiązania, jak za swoją własną”.

Okoliczności faktyczne i pytanie prejudycjalne

- 10 W ramach imprezy turystycznej ON miała rezerwację na lot z Majorki (Hiszpania) do Wiednia (Austria), który miała obsługiwać spółka NIKI Luftfahrt. Wskutek odwołania tego lotu rezerwację przesunięto na wieczór następnego dnia. Z powodu odwołania lotu spółka NIKI Luftfahrt zapewniła ON bezpłatne zakwaterowanie w hotelu.
- 11 W trakcie pobytu w hotelu ON, poruszająca się na wózku inwalidzkim, wypadła z wózka i doznała ciężkich obrażeń w wyniku utknięcia przednich kół wózka w zagłębieniu znajdującym się w drodze.
- 12 ON wytoczyła powództwo przed Landesgericht Korneuburg (sądem rejonowym w Korneuburgu, Austria), wnosząc o zasądzenie od NM zapłaty odszkodowania z tytułu poniesionej przez nią szkody. W uzasadnieniu żądania podniosła ona, że do wypadku doszło na terenie hotelu, a jego pracownicy dopuścili się niedbalstwa, ponieważ ani nie usunęli, ani w inny sposób nie zabezpieczyli zagłębienia w drodze.
- 13 Wyrokiem z dnia 21 listopada 2018 r. sąd pierwszej instancji oddalił powództwo w oparciu o uzasadnienie, że w związku z tym, iż przewoźnik lotniczy był zobowiązany wyłącznie do zapewnienia zakwaterowania, rozporządzenie nr 261/2004 nie przewidywało jego odpowiedzialności za szkody wtórne powstałe – zgodnie z twierdzeniem strony powodowej – w wyniku niedbalstwa pracowników hotelu, w którym została zakwaterowana na podstawie rzezonego rozporządzenia.
- 14 ON wniosła środek odwoławczy do Oberlandesgericht Wien (sądu okręgowego w Wiedniu, Austria), który postanowieniem z dnia 14 lutego 2019 r. uchylił wyrok wydany w pierwszej instancji. Zdaniem sądu drugiej instancji, zgodnie z prawem krajowym obowiązującym równoległe do rozporządzenia nr 261/2004 na mocy art. 12 owego rozporządzenia, przewoźnik lotniczy ponosi odpowiedzialność za niedbalstwo pracowników hotelu, któremu zleca świadczenie usługi zakwaterowania dla celów wywiązania się z ciężącego na nim zobowiązania do zapewnienia świadczeń określonych w art. 9 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 261/2004. Oberlandesgericht Wien (sąd okręgowy w Wiedniu) skierował sprawę do sądu pierwszej instancji do ponownego rozstrzygnięcia po przeprowadzeniu postępowania uzupełniającego w przedmiocie okoliczności wystąpienia wypadku stanowiącego przedmiot postępowania głównego.
- 15 NM wniósł w związku z tym skargę kasacyjną do Oberster Gerichtshof (sądu najwyższego, Austria), w celu uzyskania stwierdzenia, że spółka NIKI Luftfahrt wywiązała się z zobowiązania ciężącego na niej na mocy art. 9 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 261/2004, zapewniając ON bezpłatne zakwaterowanie. NM twierdzi, że przewoźnik lotniczy nie jest w szczególności zobowiązany do przeprowadzania ponadto – w celu uwolnienia się od odpowiedzialności – kontroli infrastruktury hotelu, w którym oferuje zakwaterowanie.
- 16 W tym względzie sąd odsyłający uważa, po pierwsze, że z orzecznictwa Trybunału wynika, iż nieprzestrzeganie obowiązku zapewnienia zakwaterowania powoduje powstanie po stronie pasażera prawa do odszkodowania opartego bezpośrednio na rozporządzeniu nr 261/2004 w odniesieniu do kwot, które okażą się niezbędne, odpowiednie i rozsądne w celu zaradzenia brakowi opieki

niezapewnionej temu pasażerowi przez przewoźnika lotniczego (wyroki: z dnia 13 października 2011 r., *Sousa Rodríguez i in.*, C-83/10, EU:C:2011:652, pkt 44; z dnia 31 stycznia 2013 r., *McDonagh*, C-12/11, EU:C:2013:43, pkt 51). Zdaniem sądu odsyłającego nie można jednak wykluczyć, że Trybunał traktuje nienależyte wykonanie zobowiązania w ten sam sposób co jego niewykonanie i przyznaje pasażerowi również w sytuacji nienależytego jego wykonania prawo do odszkodowania bezpośrednio na podstawie rozporządzenia nr 261/2004, nawet jeśli – w opinii sądu odsyłającego – w wypadku nienależytego wykonania tegoż zobowiązania chodziłoby o naprawienie szkód w drodze wypłaty odszkodowania wykraczającego poza zakres kosztów zakwaterowania, które tym samym, w świetle wykładni systemowej rozporządzenia, mogłyby zostać zatem objęte zakresem stosowania jego art. 12.

- 17 Po drugie, sąd odsyłający precyzuje, że można by również uznać, że przewoźnik lotniczy ponosi na podstawie § 1313a ABGB odpowiedzialność za działania pracowników hotelu, w którym zapewnił zakwaterowanie, pod warunkiem jednak, że pracownicy hotelu działaliby w ramach wykonania zobowiązania ciążącego na tym przewoźniku. Kluczowe znaczenie ma zatem to, jaki charakter ma zobowiązanie ciążące na przewoźniku lotniczym na podstawie art. 9 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 261/2004. Jeśli zobowiązanie to należałoby rozumieć w ten sposób, że przewoźnik lotniczy byłby zobowiązany jedynie do zapewnienia pasażerowi zakwaterowania w hotelu i pokrycia kosztów, przewoźnik lotniczy odpowiadałby jedynie za wybór hotelu, ale nie za działania jego pracowników.
- 18 Natomiast można by również przyjąć szerszą wykładnię analizowanego przepisu, w myśl której przewoźnik lotniczy byłby odpowiedzialny za zakwaterowanie jako takie. W takiej sytuacji, zgodnie z prawem austriackim, przewoźnik lotniczy ponosiłby odpowiedzialność za niedbalstwo pracowników hotelu świadczącego usługę zakwaterowania i w związku z tym, w wypadku obiektywnej nieprawidłowości działania pracowników hotelu, musiałby przedstawić ekskulpujący go dowód.
- 19 W opinii sądu odsyłającego o ile z brzmienia art. 9 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 261/2004 wynika co prawda jedynie wymóg, aby pasażerowie „otrzymali” zakwaterowanie w hotelu, to jednak cel zapewnienia wysokiego poziomu ochrony, przypomniany w motywie 1 rozporządzenia, przemawia za szerszą wykładnią zobowiązania do zapewnienia zakwaterowania, w szczególności jeżeli chodzi o możliwość dochodzenia przez pasażera od przewoźnika lotniczego odszkodowania z tytułu szkody poniesionej na terenie danego hotelu. Obowiązek naprawienia szkody nie stanowiłby dla przewoźnika lotniczego nieproporcjonalnego obciążenia, ponieważ mógłby, zgodnie z umową wiążącą go z hotelem, skorzystać z roszczenia regresowego. Ponieważ zobowiązanie do zapewnienia zakwaterowania musiałyby zostać wykonane jedynie w przypadku wystąpienia uchybienia po stronie przewoźnika lotniczego, naturalne wydaje się obciążenie przewoźnika, nie zaś pasażera, ryzykiem wnoszenia powództwa w państwie członkowskim innym aniżeli państwo członkowskie miejsca jego siedziby.
- 20 W tych okolicznościach Oberster Gerichtshof (sąd najwyższy) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Czy przewoźnik lotniczy, który w myśl art. 5 ust. 1 lit. b) [rozporządzenia nr 261/2004] zobowiązany jest do udzielenia pomocy zgodnie z art. 9 ust. 1 lit. b) tego rozporządzenia, ponosi na podstawie tego rozporządzenia odpowiedzialność za szkody powstałe w wyniku uszkodzenia ciała, jakiego pasażer doznał wskutek niedbalstwa pracowników hotelu zapewnionego przez przewoźnika lotniczego?
- 2) W przypadku udzielenia na pytanie pierwsze odpowiedzi przeczącej:
- Czy zobowiązanie przewoźnika lotniczego w świetle art. 9 ust. 1 lit. b) [rozporządzenia nr 261/2004] ogranicza się do znalezienia pasażerowi hotelu i pokrycia kosztów zakwaterowania, czy też przewoźnik lotniczy jest zobowiązany zapewnić zakwaterowanie jako takie [zobowiązany do ponoszenia odpowiedzialności za zakwaterowanie jako takie]?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

- 21 Tytułem wstępu należy zauważyć, że pierwsze pytanie dotyczy w istocie konsekwencji, jakie rozporządzenie nr 261/2004 mogłoby wiązać z niewłaściwym wykonaniem zobowiązania do zapewnienia opieki ciężącego na przewoźniku na podstawie art. 9 ust. 1 lit. b) owego rozporządzenia, podczas gdy pytanie drugie ma na celu ustalenie treści owego zobowiązania, w związku z czym w pierwszej kolejności należy zbadać pytanie drugie.

W przedmiocie pytania drugiego

- 22 Poprzez pytanie drugie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 9 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 261/2004 należy interpretować w ten sposób, że ciężące na przewoźniku lotniczym na mocy tego przepisu zobowiązanie do nieodpłatnego zapewnienia pasażerom, o których mowa w tym przepisie, zakwaterowania w hotelu oznacza nie tylko, że przewoźnik ten jest zobowiązany znaleźć dla nich pokój hotelowy i ponieść koszty z tego tytułu, lecz również, że jest on zobowiązany do ponoszenia odpowiedzialności za warunki zakwaterowania jako takie.
- 23 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału przy dokonywaniu wykładni przepisu prawa Unii należy uwzględnić nie tylko jego brzmienie, lecz także jego kontekst oraz cele regulacji, której część przepis ten stanowi (wyrok z dnia 18 stycznia 2017 r., NEW WAVE CZ, C-427/15, EU:C:2017:18, pkt 19 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 24 Co się tyczy brzmienia rozpatrywanego przepisu, należy zauważyć, że art. 9 rozporządzenia nr 261/2004, zatytułowany „Prawo do opieki”, przewiduje w ust. 1 lit. b), że pasażerowie, których to dotyczy, w tym pasażerowie, o których mowa w art. 5 tego rozporządzenia, dotyczącym odwołania lotu, otrzymują bezpłatnie zakwaterowanie w hotelu, w szczególności w przypadkach, gdy zachodzi konieczność pobytu w oczekiwaniu na lot przez jedną albo więcej nocy. I tak wyrażenie „otrzymują bezpłatnie [...] zakwaterowanie w hotelu” odpowiada woli prawodawcy Unii, by uniknąć sytuacji, w której pasażerowie, zmuszeni w następstwie odwołania lotu do spędzenia nocy w hotelu w oczekiwaniu na nowy lot, musieli sami znaleźć pokój w hotelu i ponieść jego koszty. Pasażerowie ci mają zostać objęci opieką przez przewoźnika lotniczego, który musi podjąć w tym celu konieczne kroki. Natomiast z brzmienia przywołanego przepisu nie wynika wyraźnie, by prawodawca chciał nałożyć na przewoźników lotniczych, poza zapewnieniem pasażerom opisanej opieki, również zobowiązanie do ponoszenia odpowiedzialności – bezpośrednio lub z pomocą hoteli, którym zleci usługę zakwaterowania – także za warunki zakwaterowania jako takie.
- 25 Kontekst, w jaki wpisuje się art. 9 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 261/2004, przemawia za wykładnią, w myśl której przewoźnicy lotniczy nie są zobowiązani do tego, by samemu faktycznie zorganizować realizację usługi zakwaterowania. Artykuł 9 ust. 2 rzeczonego rozporządzenia stanowi mianowicie, że w ramach obowiązku opieki nad odnośnymi pasażerami przewoźnicy lotniczy są zobowiązani zaproponować im w szczególności możliwość odbycia dwóch rozmów telefonicznych, wysłania dwóch dalekopisów, dwóch przesyłek faksowych lub e-mailowych. O ile jednak z przepisu tego wynika, że przewoźnik lotniczy udostępnia faktycznie i nieodpłatnie na rzecz pasażerów środki umożliwiające opisane działania, nie można z niego wywieść, jakoby przewoźnik lotniczy był zobowiązany do tego, by na własną odpowiedzialność zorganizować realizację procesów telekomunikacyjnych.
- 26 Taka wykładnia znajduje ponadto oparcie w celu rozporządzenia nr 261/2004, które, zgodnie z jego motywami 1 i 13, ma zagwarantować wysoki poziom ochrony pasażerów, i to, w szczególności, dzięki zapewnieniu osobom, których lot został odwołany, należytej opieki w czasie oczekiwania na późniejszy lot. W tym celu rozporządzenie nr 261/2004 przewiduje na rzecz owych pasażerów ujednolicone i natychmiastowe środki służących naprawieniu szkody, takie jak, w danym wypadku, zapewnienie bezpłatnego zakwaterowania w hotelu przewidziane w art. 9 ust. 1 lit. b) rzeczonego rozporządzenia,

które to środki są dostosowane do zaspokojenia bezpośrednich potrzeb pasażerów, na miejscu, niezależnie od przyczyny odwołania ich lotu (zob. podobnie wyrok z dnia 10 stycznia 2006 r., IATA i ELFAA, C-344/04, EU:C:2006:10, pkt 86).

- 27 Mając na uwadze ten cel, nie można dopuścić wykładni art. 9 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 261/2004, w myśl której przewoźnik lotniczy musiałby sam wziąć odpowiedzialność za warunki zakwaterowania odnośnych pasażerów, ponieważ czynności niezbędne do ponoszenia tej odpowiedzialności wykaczałyby poza ramy ujednoliconego i natychmiastowego systemu opieki na miejscu, który prawodawca Unii pragnął ustanowić na rzecz pasażerów.
- 28 Należy dodać, że wykładni, w myśl której na przewoźniku lotniczym nie ciąży zobowiązanie do wzięcia na siebie odpowiedzialności za warunki zakwaterowania, nie podważa, przede wszystkim, okoliczność, uważana przez ON za nie do zaakceptowania, polegająca na tym, że taka wykładnia mogłaby oznaczać, że pasażer staje się kontrahentem podmiotu prowadzącego hotel zapewniający zakwaterowanie. W kwestii tej wystarczy stwierdzić, że art. 9 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 261/2004 ogranicza się do ustanowienia ciężącego na przewoźniku lotniczym zobowiązania do nieodpłatnego zapewnienia poszkodowanym pasażerom zakwaterowania w hotelu, nie definiując warunków, na których opierałyby się stosunki umowne mogące powstać w następstwie wywiązania się przez przewoźnika z tego zobowiązania.
- 29 Następnie, wbrew temu, co twierdzi w istocie ON, taka wykładnia nie pozbawia treści nałożonego na przewoźnika lotniczego w art. 9 ust. 3 rozporządzenia nr 261/2004 obowiązku zwracania szczególnej uwagi na potrzeby, w szczególności, osób o ograniczonej możliwości poruszania się. Choć bowiem przewoźnik lotniczy nie jest zobowiązany do ponoszenia samemu odpowiedzialności za warunki zakwaterowania w hotelu pasażerów, których lot został anulowany, niemniej jednak musi on zapewnić im odpowiednią opiekę, zgodnie z motywem 13 rzecznego rozporządzenia, co implikuje, że musi dokonać starannego wyboru hotelu, po tym jak upewni się, że hotel ten jest w stanie zaspokoić rozsądne oczekiwania w zakresie jakości i bezpieczeństwa usługi zakwaterowania, oraz, w przypadku osób o ograniczonej możliwości poruszania się, takich jak ON, musi upewnić się, że hotel jest przystosowany do potrzeb takich osób, uprzedzając w odnośnym wypadku taki hotel, że ich klientem będą osoby o ograniczonej możliwości poruszania się.
- 30 Wreszcie, o ile – jak wskazuje sąd odsyłający – zważywszy na cel ochrony pasażerów, można by rozważać dokonanie szerszej wykładni obowiązku zapewnienia opieki ciężącego na przewoźnikach lotniczych, zgodnie z którym przewoźnicy byłiby zobowiązani do ponoszenia odpowiedzialności za warunki zakwaterowania w hotelu swoich pasażerów, ponieważ ci ostatni mogą mieć możliwość – w zależności od warunków i zasad regulujących w prawie krajowym odpowiedzialność deliktową – pozwania ich przewoźnika lotniczego w sytuacji takiej jak sytuacja rozpatrywana w postępowaniu głównym, należy stwierdzić, że rozporządzenie nr 261/2004 urzeczywistnia tę ochronę w sposób bardziej ograniczony, ustanawiając – co zostało przypomniane w pkt 26 niniejszego wyroku – ujednolicony i natychmiastowy system ochrony.
- 31 W świetle powyższego na pytanie drugie trzeba odpowiedzieć, że art. 9 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 261/2004 należy interpretować w ten sposób, że ciężące na przewoźniku lotniczym na mocy tego przepisu zobowiązanie do nieodpłatnego zapewnienia pasażerom, o których mowa w tym przepisie, zakwaterowania w hotelu nie oznacza, że przewoźnik ten jest zobowiązany do ponoszenia odpowiedzialności za warunki zakwaterowania jako takie.

W przedmiocie pytania pierwszego

- 32 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy rozporządzenie nr 261/2004 należy interpretować w ten sposób, że przewoźnik lotniczy, który na podstawie art. 9 ust. 1 lit. b) tego rozporządzenia zapewnił zakwaterowanie w hotelu pasażerowi, którego lot został odwołany, może być zobowiązany – na podstawie samego tego rozporządzenia – do naprawienia szkód poniesionych przez tego pasażera i zawinionych przez pracowników wspomnianego hotelu.
- 33 W tym względzie sąd odsyłający uważa, że z orzecznictwa przywołanego w pkt 16 niniejszego wyroku wynika, iż niewywiązanie się z zobowiązania do zapewnienia zakwaterowania powoduje powstanie po stronie pasażera prawa do odszkodowania znajdującego podstawę bezpośrednio w rozporządzeniu nr 261/2004 w odniesieniu do kwot, które okażą się niezbędne, odpowiednie i rozsądne w celu zaradzenia brakowi opieki niezapewnionej temu pasażerowi przez przewoźnika lotniczego. Zdaniem sądu odsyłającego z powyższego mogłoby wynikać, że prawo do odszkodowania mogłoby powstawać również w przypadku nienależytego wykonania owego zobowiązania przez przewoźnika lotniczego.
- 34 Na wstępie należy zauważyć, że hipoteza, iż przewoźnik lotniczy dopuścił się zawinionego działania, na której bazuje pytanie pierwsze, opiera się na założeniu, że zobowiązanie do zapewnienia opieki, ciężące na tym przewoźniku na mocy art. 9 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 261/2004, obejmuje również wzięcie odpowiedzialności za warunki zakwaterowania danych pasażerów, w związku z czym ewentualne zawinione działanie po stronie hotelu, któremu przewoźnik zlecił usługę zakwaterowania, mogłoby w tym kontekście oznaczać nienależyte wykonanie wspomnianego zobowiązania przez tego samego przewoźnika, co prowadziłoby do poniesienia przez niego odpowiedzialności.
- 35 Zważywszy jednak na odpowiedź udzieloną na pytanie drugie, założenie to należy uznać za błędne.
- 36 W każdym razie należy stwierdzić, podobnie jak sąd odsyłający, że prawo do odszkodowania przysługujące pasażerom w przypadkach, w których przewoźnik lotniczy uchybił zobowiązaniu do zapewnienia opieki, o którym mowa w art. 9 rozporządzenia nr 261/2004, dotyczy wyłącznie zwrotu kwot, które w świetle okoliczności danego przypadku okazują się niezbędne, odpowiednie i rozsądne w celu zaradzenia brakowi takiej opieki [niezapewnionej temu pasażerowi] przez przewoźnika lotniczego.
- 37 W związku z tym prawo do zwrotu wspomnianych kwot wpisuje się w pełni w logikę systemu ujednoczonych i natychmiastowych środków służących naprawieniu szkody, ustanowionego przez wspomniane rozporządzenie na rzecz pasażerów, jako że kwoty te służą zrekompensowaniu wydatków poniesionych przez tych pasażerów w celu zapewnienia sobie takich samych ujednoczonych i natychmiastowych świadczeń co te, które przewoźnik lotniczy powinien był im zaoferować, bez konieczności przeprowadzania w tym celu indywidualnej oceny konkretnej sytuacji każdego pasażera.
- 38 Natomiast naprawienie szkód indywidualnych wynikających z zawinionego działania personelu hotelu wybranego przez przewoźnika lotniczego w celu zapewnienia zakwaterowania, o którym mowa w art. 9 rozporządzenia nr 261/2004, wymagałoby siłą rzeczy przeprowadzenia indywidualnej oceny rozmiaru tych szkód i wykraczałoby poza ramy ujednoczonych i natychmiastowych środków przewidzianych w rozporządzeniu nr 261/2004.
- 39 W kwestii tej Trybunał orzekł, że rozporządzenie nr 261/2004 nie przewiduje odszkodowania za szkody indywidualne, których naprawienie wymaga siłą rzeczy oceny w każdym konkretnym przypadku rozmiaru wyrządzonych szkód (zob. podobnie wyrok z dnia 29 lipca 2019 r., Rusu, C-354/18, EU:C:2019:637, pkt 31).

- 40 W świetle powyższego na pytanie pierwsze trzeba odpowiedzieć, że rozporządzenie nr 261/2004 należy interpretować w ten sposób, że przewoźnik lotniczy, który na podstawie art. 9 ust. 1 lit. b) tego rozporządzenia zapewnił zakwaterowanie w hotelu pasażerowi, którego lot został odwołany, nie może być zobowiązany – na podstawie samego tego rozporządzenia – do naprawienia szkód poniesionych przez tego pasażera i zawinionych przez pracowników wspomnianego hotelu.

W przedmiocie kosztów

- 41 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (ósma izba) orzeka, co następuje:

- 1) **Artykuł 9 ust. 1 lit. b) rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 295/91, należy interpretować w ten sposób, że ciążące na przewoźniku lotniczym na mocy tego przepisu zobowiązanie do nieodpłatnego zapewnienia pasażerom, o których mowa w tym przepisie, zakwaterowania w hotelu nie oznacza, że przewoźnik ten jest zobowiązany do ponoszenia odpowiedzialności za warunki zakwaterowania jako takie.**
- 2) **Rozporządzenie nr 261/2004 należy interpretować w ten sposób, że przewoźnik lotniczy, który na podstawie art. 9 ust. 1 lit. b) tego rozporządzenia zapewnił zakwaterowanie w hotelu pasażerowi, którego lot został odwołany, nie może być zobowiązany – na podstawie samego tego rozporządzenia – do naprawienia szkód poniesionych przez tego pasażera i zawinionych przez pracowników wspomnianego hotelu.**

Podpisy